

Examen VMBO-GL en TL
2008

tijdvak 1
dinsdag 20 mei
13.30 - 15.30 uur

Nederlands CSE GL en TL

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 25 vragen, een samenvattingsopdracht en een schrijfopdracht.
Voor dit examen zijn maximaal 50 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Tekst 1

- 1p 1 Het onderwerp van een tekst kan worden ingeleid door
- 1 de mening van de schrijfster van het artikel te noemen
  - 2 een korte samenvatting vooraf te geven
  - 3 een voorbeeld bij het onderwerp van de tekst te geven
  - 4 de aanleiding te noemen tot het schrijven van de tekst.
- Hoe wordt het onderwerp van deze tekst in alinea 2 ingeleid?
- A door 1 en 2
  - B door 2 en 3
  - C door 3 en 4
  - D door 1 en 4

Gebruik onderstaande informatie voor het beantwoorden van de vragen 2 tot en met 4.

We kunnen de tekst verdelen in 6 delen:

Deel 1 alinea 1

Deel 2 alinea 2

Deel 3 alinea's 3 en 4

Deel 4 alinea's 5 en 6

Deel 5 alinea's 7, 8 en 9

Deel 6 alinea's 10 en 11

- 1p 2 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 3 (alinea's 3 en 4)?
- A Buitengewone moed
  - B Criteria
  - C Nederland soepeler
  - D Vragenlijsten
- 1p 3 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 4 (alinea's 5 en 6)?
- A Fysieke kwaliteiten
  - B Kenmerken helden
  - C Mannen en vrouwen
  - D Normen en waarden
- 1p 4 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 5 (alinea's 7,8 en 9)?
- A Joodse en niet-joodse helden
  - B Oorlog en vrede
  - C Pijn lijden
  - D Soorten helden
- 2p 5 In de alinea's 10 en 11 van de tekst komen twee kenmerken van helden aan bod.
- Welke twee kenmerken zijn dat?
Gebruik per kenmerk niet meer dan één woord.

- 1p **6** Wat is het verband tussen alinea 5 en alinea 6?
- A** Alinea 6 is een uitwerking van een element uit alinea 5.
  - B** Alinea 6 zwakt het gestelde in alinea 5 af.
  - C** De alinea's 5 en 6 vormen samen een opsomming.
  - D** De alinea's 5 en 6 vormen samen een tegenstelling.

Lees eerst het onderstaande stukje tekst en beantwoord pas daarna vraag 7.

5 Wilma ter Heege coördineert al meer dan 30 jaar noodhulp in oorlogsgebieden, bijvoorbeeld in Afrika. Vrienden en familieleden noemen haar soms een held, maar zelf vindt ze dat niet. "Ik beschouw bepaalde mensen ter plaatse pas als helden. Zoals de ambulancechauffeur in Kabul die met gevaar voor eigen leven een conflictgebied inreed, om de gewonden op te halen. Het zijn juist die helden die me hoop geven, zodat ik dit werk kan blijven doen."

- 1p **7** Wilma ter Heege geeft in bovenstaande korte tekst aan hoe ze over haar 'held'-zijn denkt.
Welke alinea uit de lange tekst 'Alledaagse helden' sluit het beste aan bij haar mening over haar eigen heldendom?
- A** alinea 6
  - B** alinea 8
  - C** alinea 9
  - D** alinea 11
- 1p **8** Welke zin geeft het beste de hoofdgedachte weer van deze tekst?
- A** Helden zijn niet allemaal gelijk, je kunt ze verdelen in verschillende soorten die hun eigen kenmerken hebben.
  - B** In Amerika is er op grotere schaal onderzoek gedaan naar het held-zijn dan in Nederland.
  - C** Mannelijke actiehelden krijgen meestal meer publiciteit dan de andere helden, die meestal vrouwen zijn.
  - D** Jonge helden zijn bereid vaker risico te nemen, terwijl oudere helden zich beter kunnen inleven in andere mensen.
- 1p **9** Een schrijver kan gebruik maken van:
- 1 feiten
  - 2 zijn/haar eigen mening
  - 3 de mening van anderen.
- Waarvan maakt de schrijfster van deze tekst gebruik?
- A** alleen 1 en 2
  - B** alleen 1 en 3
  - C** alleen 2 en 3
  - D** 1, 2 en 3
- 1p **10** Wat is het voornaamste doel van de schrijfster met deze tekst?
- A** gevoelens tot uitdrukking brengen
  - B** informeren
  - C** overtuigen
  - D** tot handelen aansporen

Tekst 2

- 10p **11** Vat de tekst 'Bang voor de spreekbeurt' samen in maximaal 140 woorden. Verwerk in de samenvatting alleen de volgende punten uit de tekst:
- 1 het algemene probleem dat aan de orde wordt gesteld
  - 2 het lichamelijke gevolg van angst in het algemeen en het doel daarvan
  - 3 de positieve kant van podiumvrees
  - 4 een unieke eigenschap van podiumvrees
  - 5 het antwoord op de vraag of het probleem opgelost kan worden
  - 6 drie manieren waarop de spreekangst kan worden aangepakt
  - 7 de mening over spreken in het openbaar die door alle deskundigen gedeeld wordt.

Maak er een goedlopend geheel van. Gebruik geen telegramstijl.

Tekst 3

- 1p **12** Voor wie is deze advertentie bedoeld?
- A alleen voor jonge mannen
  - B voor belangstellenden voor een functie bij de landmacht
  - C voor mannen en vrouwen die al in de landmacht zitten
  - D voor scholieren op technische opleidingen
- 1p **13** Wat is het voornaamste doel van deze advertentie?
- A de lezers informeren
  - B de lezers amuseren
  - C de lezers tot handelen aansporen
  - D de lezers overtuigen
- 1p **14** Welke eigenschap moet je volgens deze advertentie vooral hebben om geschikt te zijn voor de landmacht?
Gebruik niet meer dan vijftien woorden voor je antwoord.
- 1p **15** Een foto kan in een advertentie verschillende functies hebben.
- 1 Een foto dient om de aandacht te trekken.
  - 2 Een foto toont alleen nieuwe zaken die niet in de gedrukte tekst staan.
  - 3 Zonder foto begrijpt een lezer niet waar de tekst over gaat.
- Welke functie of functies heeft de foto in deze tekst?
- A alleen 1
  - B alleen 2
  - C alleen 3
  - D 1, 2 en 3

Tekst 4

Gebruik onderstaande informatie voor het beantwoorden van de vragen 16 en 17.

We kunnen de tekst verdelen in 5 delen:

deel 1 alinea 1

deel 2 alinea's 2 en 3

deel 3 alinea's 4, 5 en 6

deel 4 alinea's 7, 8 en 9

deel 5 alinea 10

- 1p **16** Welk kopje geeft de inhoud van deel 3 (alinea's 4, 5 en 6) het beste weer?
- A Doelgroepen bij emigratie
  - B Populaire landen bij emigratie
  - C Problemen bij emigratie
  - D Redenen voor emigratie
- 1p **17** Welk kopje geeft de inhoud van deel 4 (alinea's 7, 8 en 9) het beste weer?
- A Invloed Europese eenwording
  - B Nadelen samenwerking lidstaten
  - C Verplichte sollicitatie buitenland
  - D Vooral emotionele motieven
- 1p **18** Wat is het verband tussen alinea 2 en alinea 3?
- A Alinea 3 geeft een uitwerking van de gegevens uit alinea 2.
  - B Alinea 3 noemt de gevolgen bij alinea 2.
  - C De alinea's 2 en 3 vormen een opsomming.
  - D De alinea's 2 en 3 vormen een tegenstelling.
- 1p **19** Wat is het verband tussen alinea 4 en alinea 5?
- A Alinea 5 geeft een voorbeeld bij het gestelde in alinea 4.
  - B Alinea 5 noemt de gevolgen bij het gestelde in alinea 4.
  - C De alinea's 4 en 5 vormen een opsomming.
  - D De alinea's 4 en 5 vormen een tegenstelling.
- 1p **20** In welke alinea komt de titel van de tekst het duidelijkst aan bod?
- A in alinea 1
  - B in alinea 4
  - C in alinea 9
  - D in alinea 10
- 2p **21** "Maar de leefbaarheid van een land vinden zij voldoende reden om met minder zekerheden genoeg te nemen." (regels 86-89) In de tekst worden verschillende voorbeelden gegeven van wat emigrerende Nederlanders verstaan onder "de leefbaarheid van een land".
- Geef vier van deze voorbeelden uit de tekst.
Gebruik in totaal niet meer dan 20 woorden voor je antwoord.

Lees eerst onderstaande tekst voordat je de vragen 22 en 23 gaat beantwoorden.

Veel emigratie naar België en Duitsland

- 5 (1) Steeds meer Nederlanders verhuizen naar de buurlanden. In 2005 vertrokken 7 900 mensen naar België. Duitsland werd 6 400 Nederlanders rijker. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) zijn de lagere huizenprijzen de belangrijkste reden om te emigreren. Vaak kopen de emigranten vlak over de grens een huis, maar blijven ze in Nederland werken.
- (2) In de eerste negen maanden van dit jaar zijn bijna honderdduizend mensen geëmigreerd. Dat zijn er twaalfduizend meer dan in dezelfde periode van vorig jaar.
- 10 (3) Deze trend lijkt door te zetten en daardoor zal in 2006 een recordaantal van 130 000 mensen naar een ander land vertrekken. Ongeveer de helft van de emigranten is in Nederland geboren.
- (4) Het is voor het derde opeenvolgende jaar dat meer mensen Nederland verlaten dan zich er vestigen. In die drie jaar is het bevolkingsverlies door migratie opgelopen tot 75 000, aldus de vrijdag gepubliceerde CBS-cijfers.

Uit: de Volkskrant, zaterdag 11 november 2006

- 1p 22 De tekst 'Emigrerende Nederlander heeft nooit heel erge haast' noemt een aantal redenen waarom Nederlanders gaan emigreren.
→ Welke nieuwe reden om te emigreren staat er in de tekst 'Veel emigratie naar België en Duitsland'?
- 1p 23 In de tekst 'Emigrerende Nederlander heeft nooit heel erge haast' is sprake van een "emigratietrend" (regel 20).
→ Welke informatie over deze emigratietrend staat in de korte tekst 'Veel emigratie naar België en Duitsland'?
- 1p 24 Welke zin geeft het beste de hoofdgedachte weer van de tekst 'Emigrerende Nederlander heeft nooit heel erge haast'?
- A De belangstelling van emigranten voor landen in Noord- en Zuid-Amerika zal sterk toenemen als de Europese arbeidsmarkt een feit wordt.
  - B Steeds meer Nederlanders gaan emigreren, zeker als er sprake zal zijn van een Europees georganiseerde arbeidsmarkt.
  - C Tot nu toe emigreert men meestal vrijwillig, maar als de Europese arbeidsmarkt er is, zal men meestal verplicht emigreren.
  - D Tot nu toe is Zweden een populair emigratieland, maar bij een nieuwe Europese arbeidsmarkt nemen andere landen die rol over.

1p **25** Een schrijfster kan gebruik maken van:

- 1 feiten
- 2 haar eigen mening
- 3 de mening van anderen.

Waarvan maakt de schrijfster van de tekst 'Emigrerende Nederlander heeft nooit heel erge haast' vooral gebruik?

- A alleen 1
- B 1 en 2
- C 1 en 3
- D 2 en 3

1p **26** Wat is het doel van de schrijfster met de tekst 'Emigrerende Nederlander heeft nooit heel erge haast'?

- A gevoelens tot uitdrukking brengen
- B informeren
- C overtuigen
- D tot handelen aansporen

Let op: de laatste opdracht van dit examen staat op de volgende pagina.

Thuis zie je toevallig 's avonds een tv-programma over Nederlanders in het buitenland. Het gaat over gepensioneerden die overwinteren in Spanje, maar ook over inmiddels bejaarde avonturiers, die vroeger met een paar duizend gulden op zak zijn vertrokken naar bijvoorbeeld Amerika om daar een bestaan te kunnen opbouwen. Er zijn ook au-pairs, die alleen voor kost en inwoning één of twee jaar gaan werken bij een gezin in een grote stad ergens in Europa. En er worden mensen geïnterviewd die in het buitenland een bedrijf of een camping hebben gekocht.

Als belangrijkste redenen om naar het buitenland te gaan, bijvoorbeeld naar een land als Spanje, worden in het programma genoemd: het aangename weer, de ruimte en de mooie natuur. Maar ook de manier van leven en de vriendelijkheid van de mensen in het nieuwe land spreken de emigranten aan. Van de landen waar men naartoe is geëmigreerd, komen vooral de positieve zaken aan bod; van Nederland worden vooral de minder prettige kanten genoemd: in Nederland slijben de wegen en de steden dicht en met de milieuverontreiniging wordt het ook maar niet beter. En dan bestaan hier die eindeloze reeksen regeltjes en voorschriften die regelmatig worden veranderd.

Het programma maakt je nieuwsgierig. Je wilt wel eens meer weten over wonen en werken of studeren in het buitenland, ook al zou dat ook maar voor één jaar of een paar jaar zijn. In het televisieprogramma worden o.a. de ambassades als informatiebron genoemd. Je komt in actie en gaat een brief schrijven naar de Spaanse ambassade. Het adres vind je in een reisgids: Ambassade van Spanje in Nederland, Lange Voorhout 50, 2514 EG, Den Haag.

13p **27 Een brief**

Schrijf in de uitwerkbijlage de brief aan de Spaanse ambassade, ter attentie van de afdeling Emigratie. Dateer de brief op 2 mei 2008. Besteed alleen aandacht aan de volgende punten:

- jezelf voorstellen: naam, leeftijd, schooltype
- de aanleiding voor het schrijven van de brief
- twee positieve kanten van wonen en werken in het buitenland die ook in het tv-programma zijn genoemd
- een negatief aspect van Nederland uit het tv-programma
- vragen naar algemene informatie over verblijven in het buitenland, over een verblijf in het buitenland van jongeren en over een eventuele minimumleeftijd
- vragen naar naam en e-mailadres van een vereniging van geëmigreerde Nederlanders in Spanje
- informeren naar internetsites met informatie over emigreren
- een bedankje.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.